

par Īscirtmeta enerģētiskās koksnes stādījumu ierīkošanas iespējām
2015. gada 25. augustā
„Valmieras Biznesa un inovāciju inkubators”, Purva iela 12A, Valmiera

www.srcplus.eu

Īscirtmeta enerģētiskās koksnes sinerģijas ar
citiem zemes izmantošanas
veidiem

Dagnija Lazdiņa

2659683

dagnija.lazdina@silava.lv

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Zemes racionālas izmantošanas iespējas

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Zemes politikas mērķis ir nodrošināt unikāla dabas resursa - zemes - ilgtspējīgu izmantošanu.

- Definētā mērķa izpildi var panākt, izpildot divus galvenos izvirzītos uzdevumus atbilstoši zemes politikā aplūkotajām jomām:
 - **nodrošināt racionālu un efektīvu zemes izmantošanu**, ievērojot zemes aizsardzības nosacījumus,
 - izveidot efektīvu un stabilu ekonomisko vidi ilgtspējīga nodrošināšanai.

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Kur Latvijā audzē daudz kokus?

Lauksaimniecības un lauku attīstības likums:

10) kokaugu stādījumi —

ilggadīgi stādījumi (izņemot dekoratīvos kokaugus, augļu dārzus un stādaudzētavas),

kuri īpašiem mērķiem un regulārā izvietojumā ierīkoti lauksaimniecībā izmantojamā zemē un

kuru maksimālais audzēšanas cikla ilgums ir līdz 15 gadiem, pēc kura kultūru atjauno vai turpina zemi izmantot citu lauksaimniecības kultūru audzēšanai.

Meža likums:

34) mežs — ekosistēma visās tās attīstības stadijās,

kur galvenais organiskās masas ražotājs ir koki,

kuru augstums konkrētajā vietā var sasniegt vismaz piecus metrus un

kuru pašreizējā vai potenciālā vainaga projekcija ir vismaz 20 procentu no mežaudzes aizņemtās platības.

39) plantāciju meži — ieaudzētas, īpašiem mērķiem paredzētas un Meža valsts reģistrā reģistrētas mežaudzes.

Co-funded by the Intelligent Energy Europe Programme of the European Union

Ilggadīgie stādījumi Eiropas Savienības izpratnē

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) Nr. 1307/2013

(2013. gada 17. decembris), ar ko izveido noteikumus par **lauksaimniekiem paredzētiem tiešajiem maksājumiem, kurus veic saskaņā ar kopējās lauksaimniecības politikas atbalsta shēmām**, un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 637/2008 un Padomes Regulu (EK) Nr. 73/2009

g) "ilggadīgie stādījumi" ir kultūraugi, ko neaudzē augsekā un kas nav ilggadīgie zālāji un pastāvīgās ganības, un kuras attiecīgajā zemē aug piecus gadus vai ilgāk un dod ražu vairākas reizes, tostarp stādaudzētavas un īscirtmeta atvasāji:

k) "īscirtmeta atvasāji" ir platības, kuras apstādītas ar tādu sugu kokiem (KN kods 0602 90 41), kas jānosaka dalībvalstīm, kurās augošo ilggadīgo kokaugu saknes vai celmi pēc mežizstrādes paliek zemē un nākamajā sezonā dzen jaunas atvases un kuru maksimālais cirtes aprites laiks ir jānosaka dalībvalstīm;

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Kokaugu stādījumi

(5) Lauksaimniecībā izmantojamā zemē pieļaujama kokaugu stādījumu ierīkošana, ja tā atbilst teritorijas attīstības plānošanas dokumentu prasībām un ja:

- 1) attiecīgā teritorija nav normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā Dabas aizsardzības pārvaldes uzturētajā valsts reģistrā iekļauta kā īpaši aizsargājams biotops (tai skaitā Eiropas Savienības nozīmes zālāju biotops) vai īpaši aizsargājamo sugu dzīvotne;
- 2) meliorētajās platībās tie tiek ierīkoti atbilstoši Meliorācijas likuma prasībām.

(Lauksaimniecības un lauku attīstības likums)

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Agromežsaimniecība

Nav definēta Meža un Lauksaimniecības un lauku attīstības likumos.

Definīcija dota Eiropas savienības dokumentos:

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) Nr. 1305/2013 (2013. gada 17. decembris) **par atbalstu lauku attīstībai no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA)** un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005

21. pants

Ieguldījumi meža platību paplašināšanā un mežu dzīvotspējas uzlabošanā

1. Atbalsts saskaņā ar šo pasākumu attiecas uz:

a) apmežošanu un meža platību izveidi;

b) agromežsaimniecības sistēmu ierīkošanu;

2. Uz atbalstu var pretendēt gan par lauksaimniecības zemi, gan lauksaimniecībā neizmantojamu zemi. Stādītās sugas ir piemērotas apgabalā valdošajiem vides un klimatiskajiem apstākļiem un atbilst vides prasību minimumam. Atbalsts netiek piešķirts, lai stādītu kokus īscirtmeta atvasājiem, Ziemassvētku eglītes vai ātraudzīgus kokus, ko izmanto enerģijas ražošanai. Apgabalos, kuros apmežošanu apgrūtina slikti augsnes un klimatiskie apstākļi, atbalstu var piešķirt par citu vietējiem apstākļiem piemērotu daudzgadīgu kokaugu sugu, piemēram, krūmu, stādīšanu.

23. pants

Agromežsaimniecības sistēmu ierīkošana

1. Atbalstu saskaņā ar 21. panta 1. punkta b) apakšpunktu ilgākais uz pieciem gadiem piešķir privātiem zemes tiesiskajiem valdītājiem, pašvaldībām un to apvienībām, un tas attiecas uz ierīkošanas izmaksām un gada piemaksu par hektāru uzturēšanas izmaksu segšanai.

2. Piemērojot šo pantu, "agromežsaimniecības sistēmas" ir zemes izmantojuma sistēmas, kurās koki tiek audzēti lauksaimniecības platībās. Dalībvalstis nosaka minimālo un maksimālo koku skaitu uz vienu hektāru, ņemot vērā vietējos augsnes, klimatiskos un vides apstākļus, mežsaimniecības sugas un vajadzību nodrošināt ilgtspējīgu zemes izmantošanu lauksaimniecībā.

Co-funded by the Intelligent Energy Europe Programme of the European Union

www.srcplus.eu

Zaļināšana...

2. Dalībvalstis līdz 2014. gada 1. augustam nolemj, ka vienu vai vairākas no turpmāk minētajām platībām jāuzskata par ekoloģiski nozīmīgu(ām) platību(ām):

e) agromežsaimniecības hektāri, par kuriem tiek saņemts vai ir saņemts atbalsts saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1698/2005 44. pantu un/vai Regulas (ES) Nr. 1305/2013 23. pantu;

g) īsciirtmeta atvasāju platības, kurās neizmanto minerālmēslojumu un/vai augu aizsardzības līdzekļus;

h) apmežotās platības, kas minētas šīs regulas 32. panta 2. punkta b) apakšpunkta ii) punktā;

legūstam vai zaudējam?

100-200 gadus vecs **KOKS**
1 GADĀ

O₂ **CO₂** **H₂O**

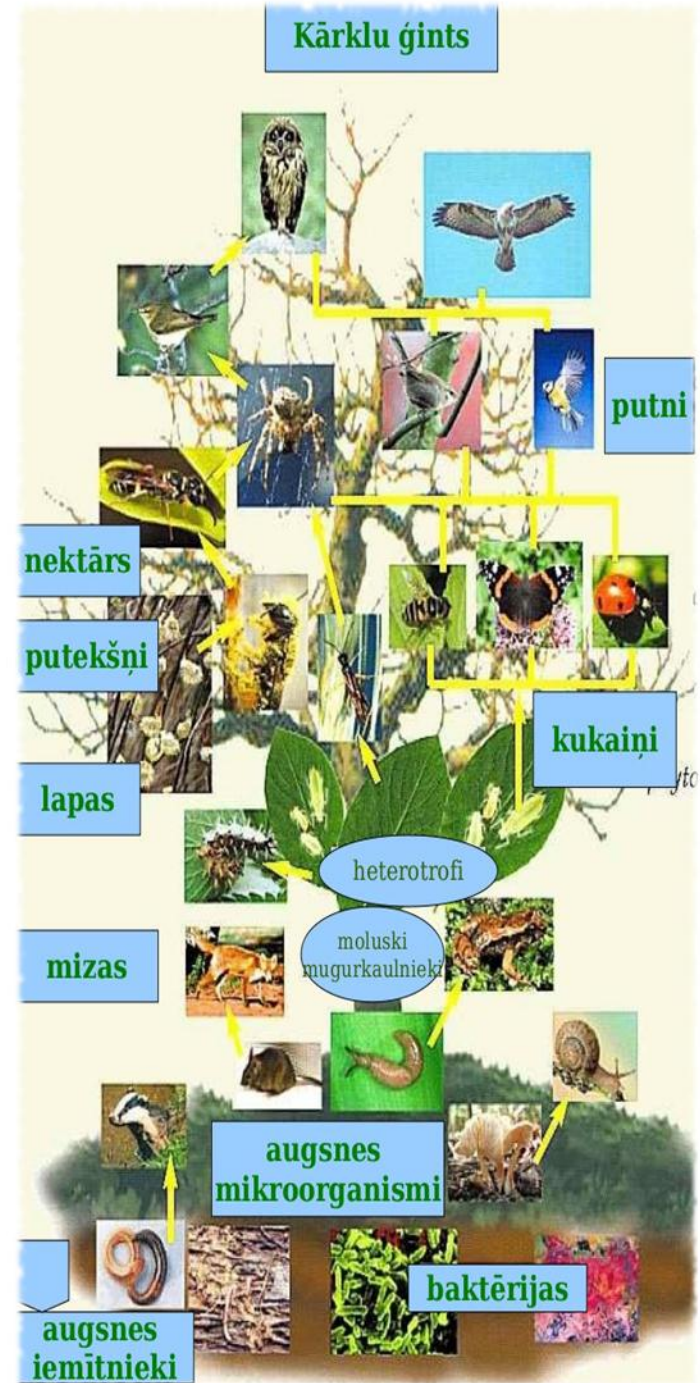
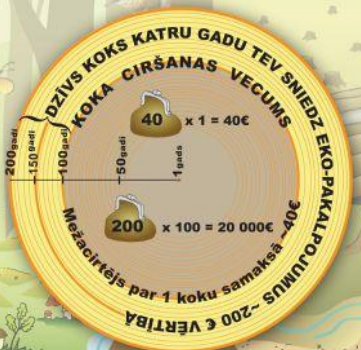
2,7 t skābeklis
izelpo ↑ izelpo ↓
= 18 x

380 kg ogļskābā gāze
izelpo ↑ absorbē ↓
= 18 x

11 t ūdens
uzņem no augšnes
attīra un transpirē ↓
= 11 x izdzer

Mežs

- samazina vēja ātrumu par 5 m/s
- mājas putniem → 100 sugas
- mājas citām sugām → 3000 sugas
- atnava, rekreācija
- ogas, sēnes, drogas

No ilggadīgajiem kokaugu stādījumiem iegūstamie produkti....

- Īsa aprīte (līdz 5 gadi) – kārkli (*Salix sp.*) kā atvasāji

- šķeldas
- marķējamie mietiņi
- pārtikas piedeva
- dzīvās skulptūras
- pirmais nozīmīgais medusaugs.....
- Bio-attīrīšanas sistēmās

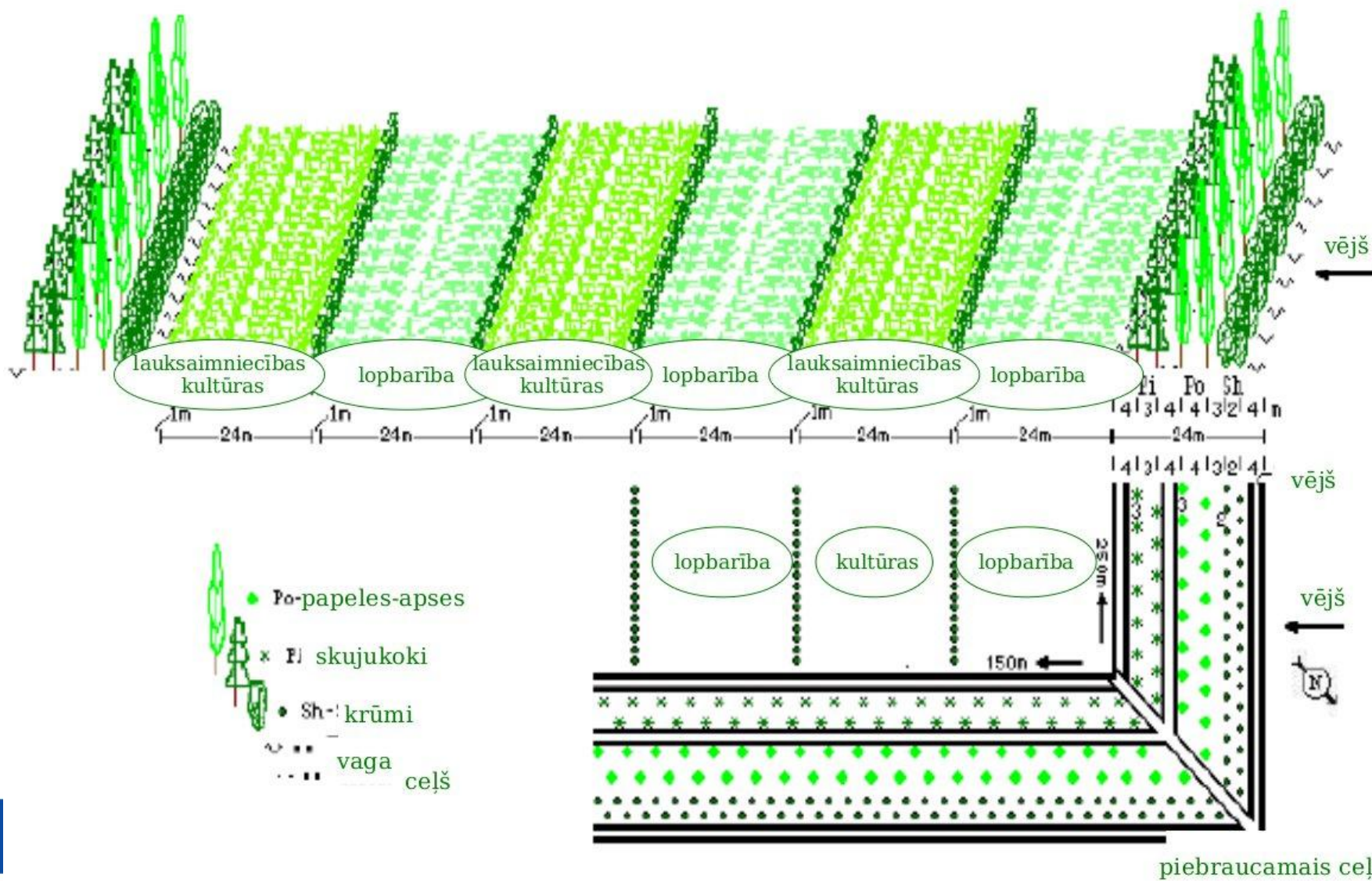
Ilggadīgie kokaugu stādījumi (līdz 15gadiem) pes un aapses (*Populus sp.*), baltalksnis (*Alnus incana*), Vītoli....:

- malka
- šķeldas
- sīkkoksne
- saunas dēļi
- papīrmalka
- taras kluči
- augsnes ielabotāji -N piesaistītāji

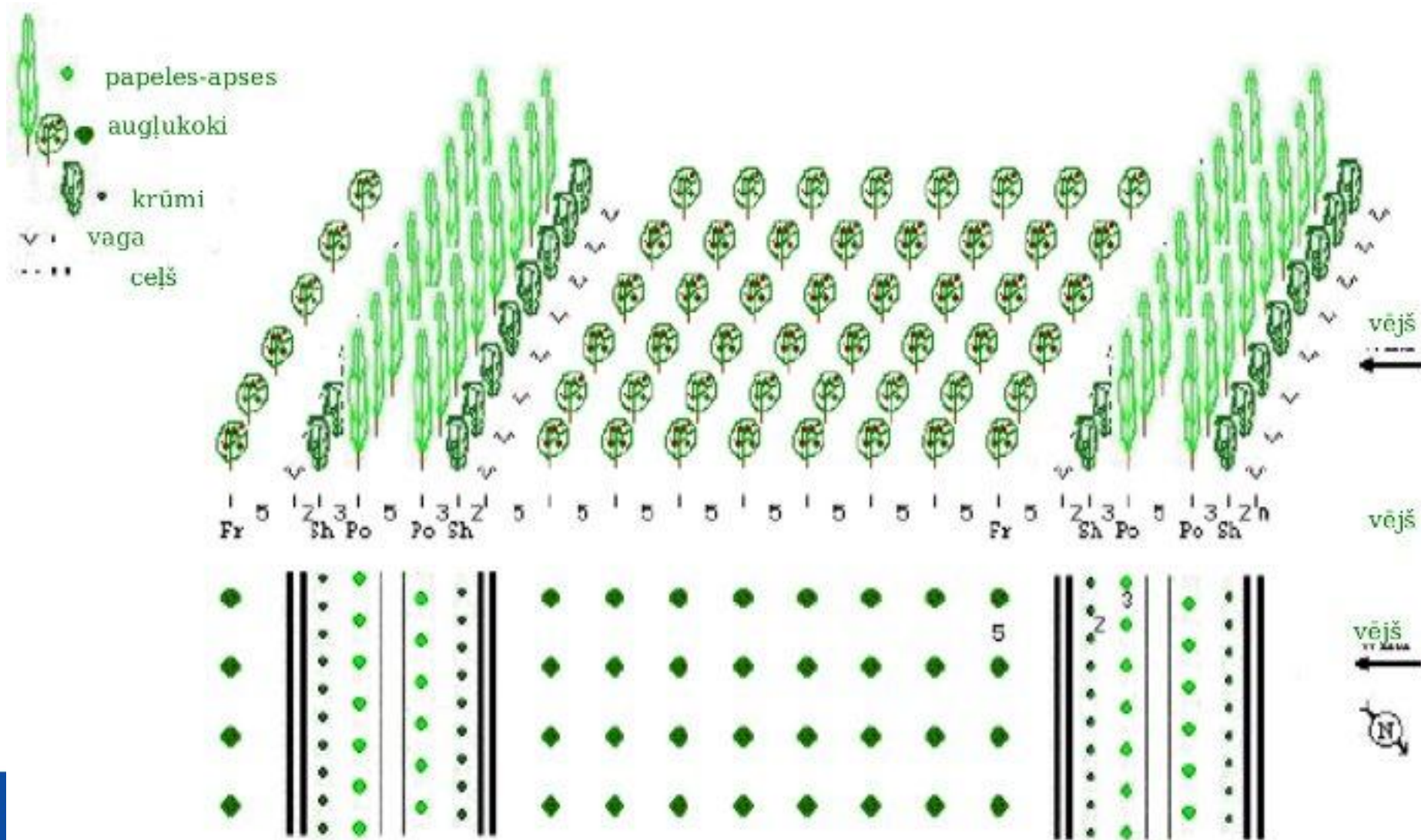
Stādījumu ierīkošanas shēmas 1

- Kombinējot lauksaimniecisku produktu ražošanu ar biomasas ieguvu un vēja erozijas ierobežošanu.

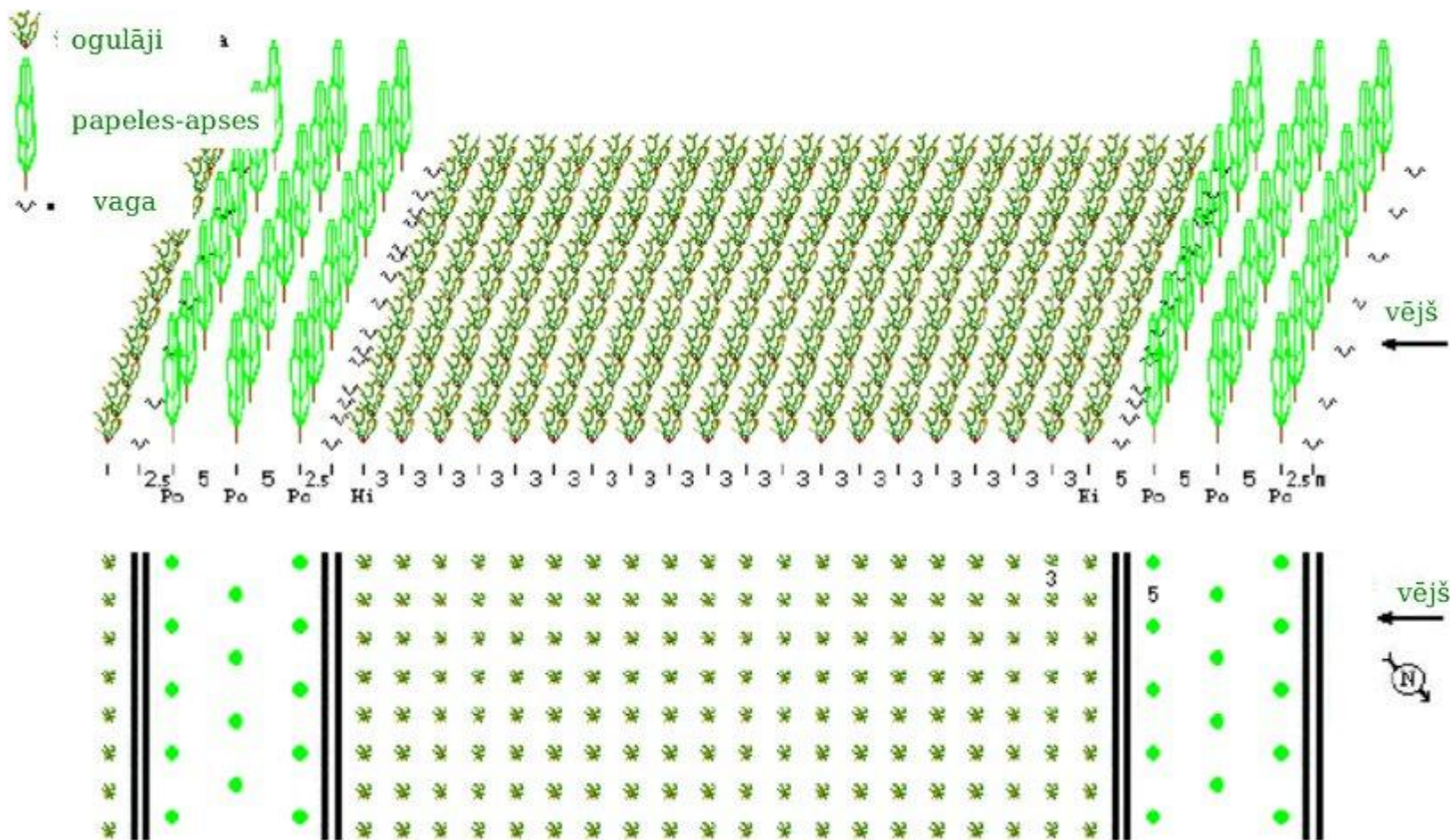
Stādījumu ierīkošanas shēmas 2

- Kombinējot augļukoku plantācijas ar biomasas ieguvi un vēja erozijas ierobežošanu.

Stādījumu ierīkošanas shēmas 3

- Kombinējot ogulāju plantācijas ar biomasas ieguvi un vēja erozijas ierobežošanu.

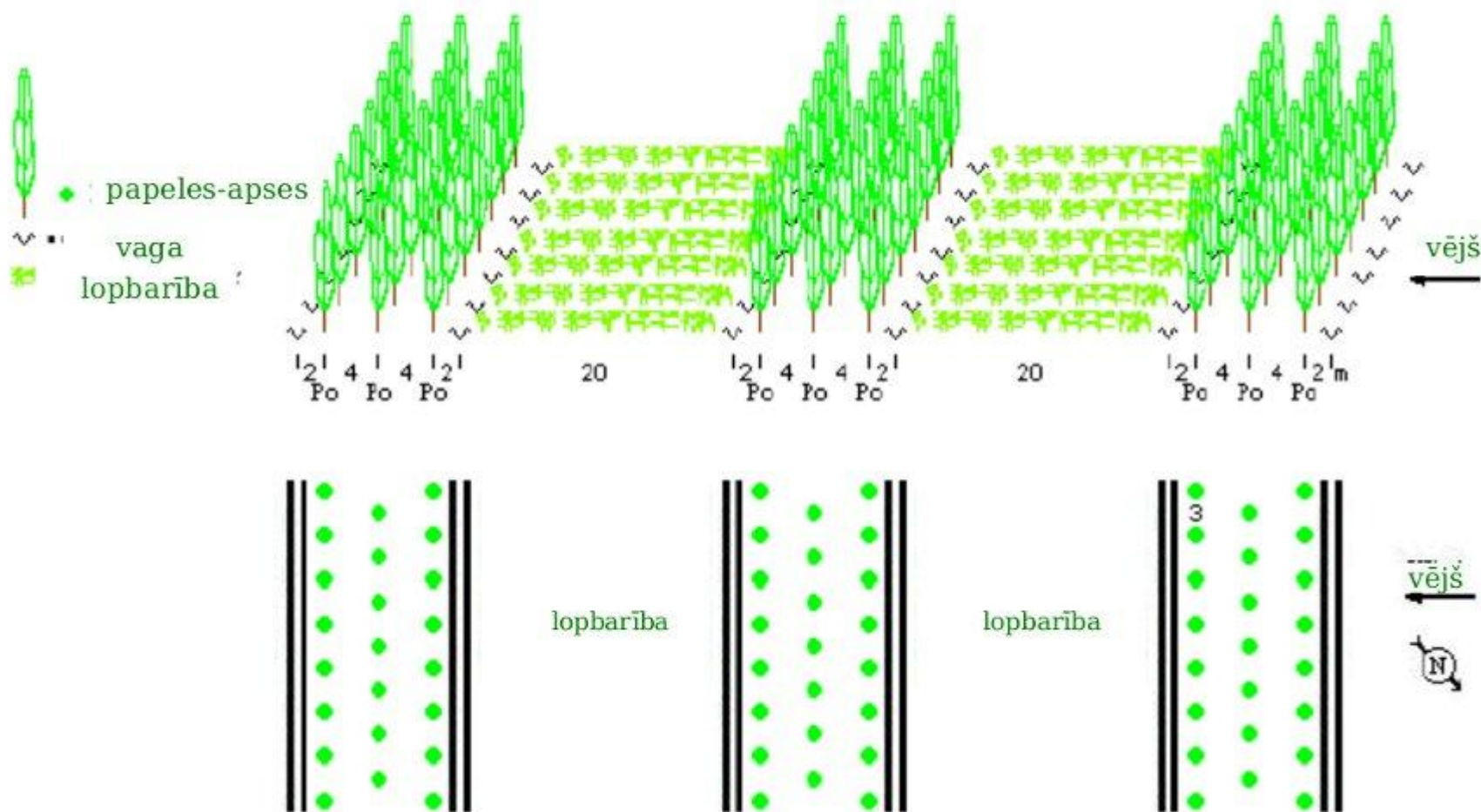

Co-funded by the Intelligent Energy Europe Programme of the European Union

Stādījumu ierīkošanas shēmas 4

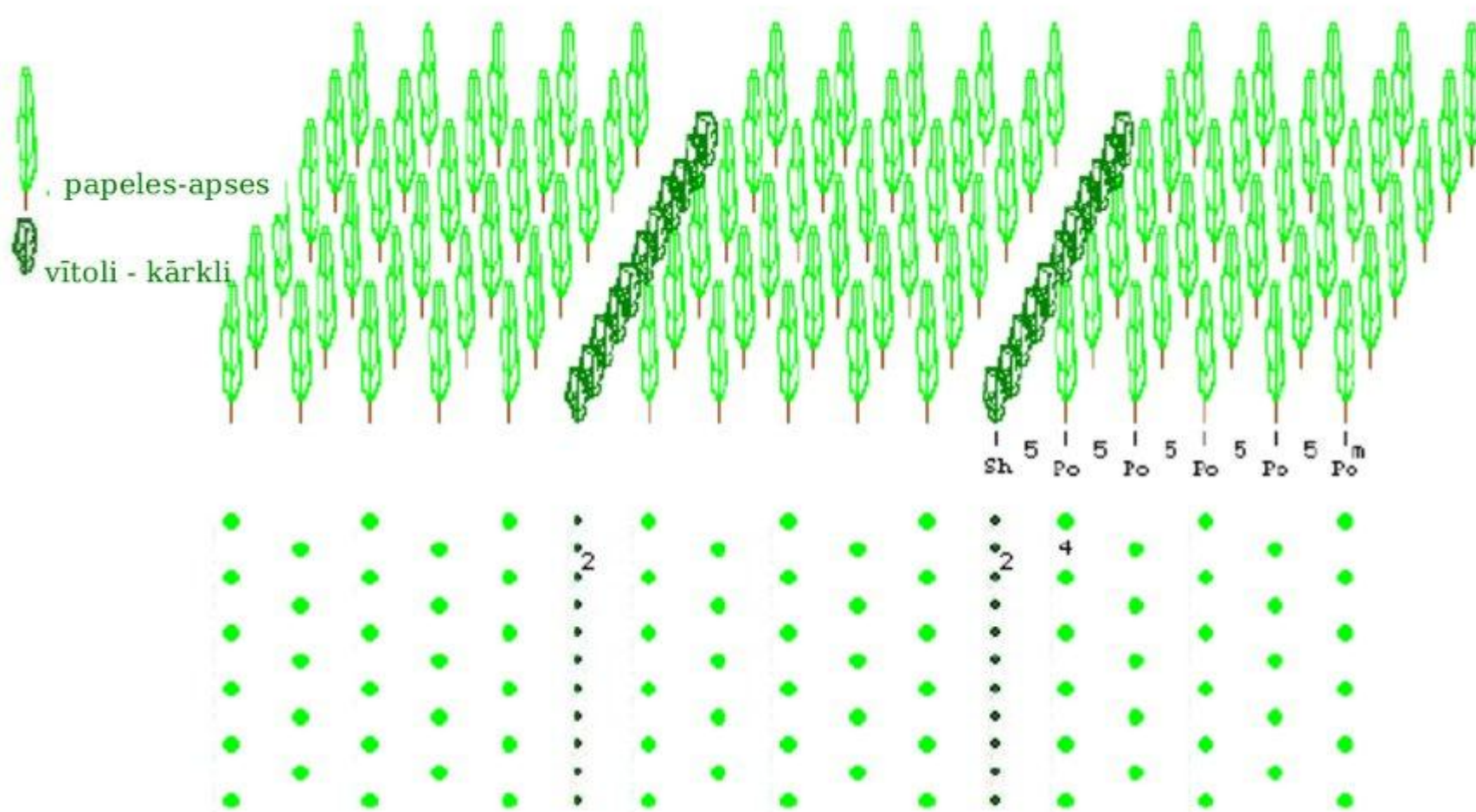
- Kombinējot lopbarības augu audzēšanu ar biomasas ieguvi un vēja erozijas ierobežošanu.

Co-funded by the Intelligent Energy Europe Programme of the European Union

Stādījumu ierīkošanas shēmas 5

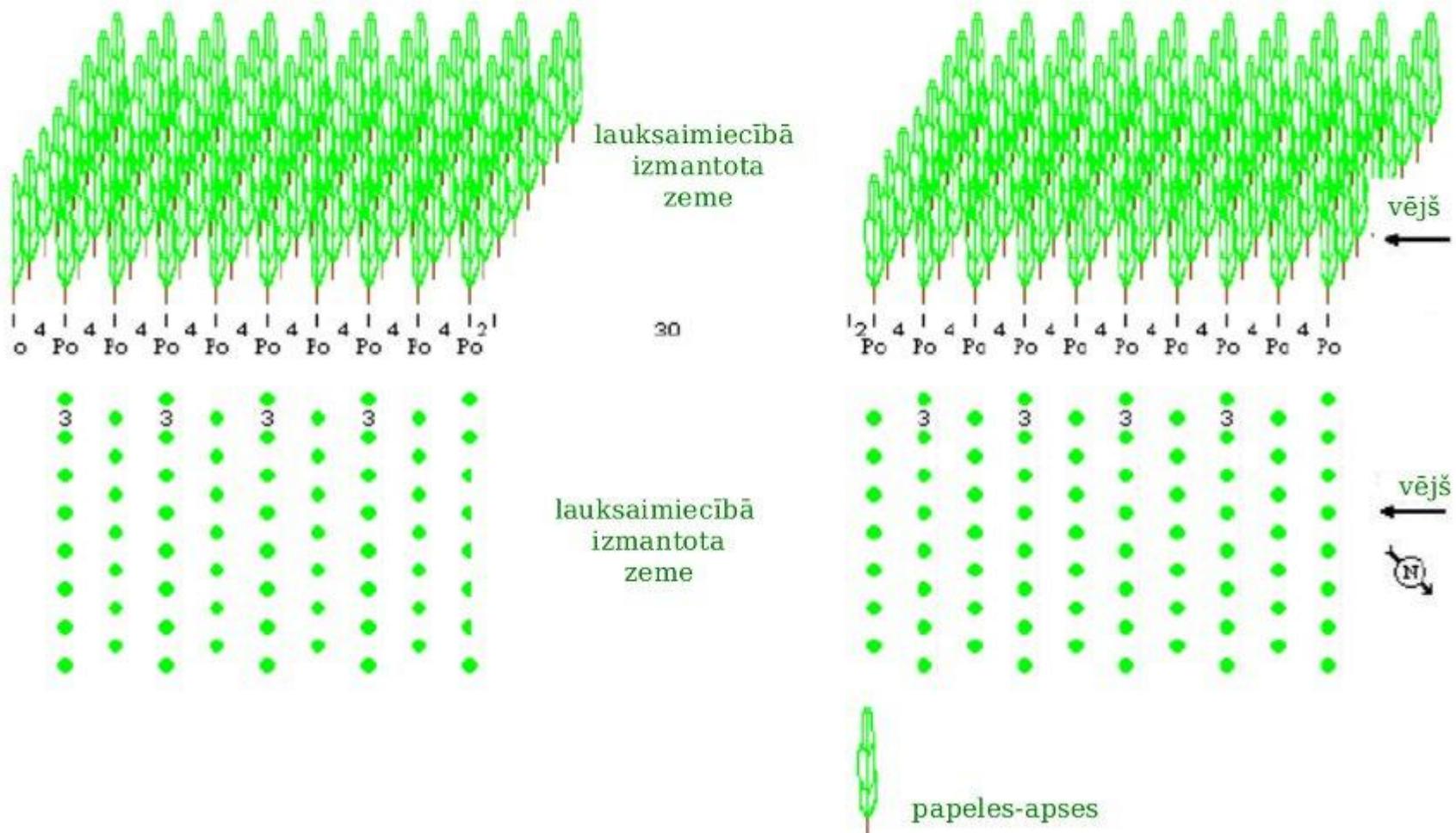
- Kombinējot dažādu atraudzīgo kokaugu audzēšanu ar biomasas ieguvei.

Co-funded by the Intelligent Energy Europe Programme of the European Union

Stādījumu ierīkošanas shēmas 6

- Ierīkojot monokultūras pamīšus ar lauksaimniecībā izmantojamām platībām.

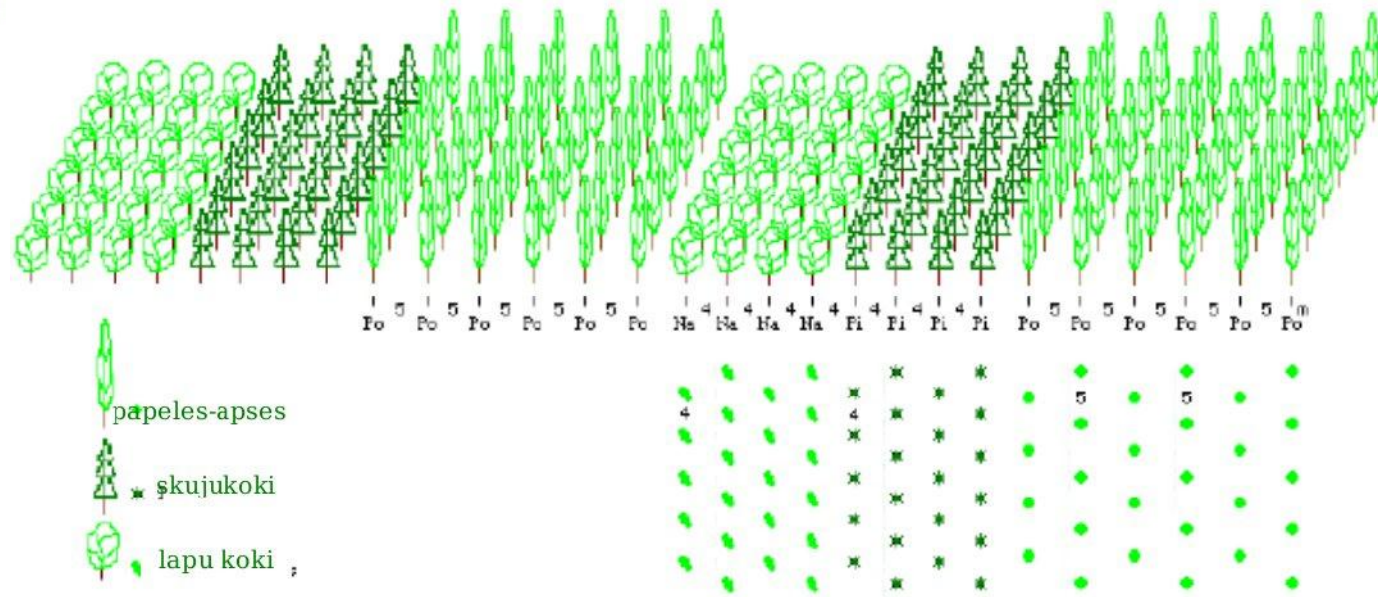
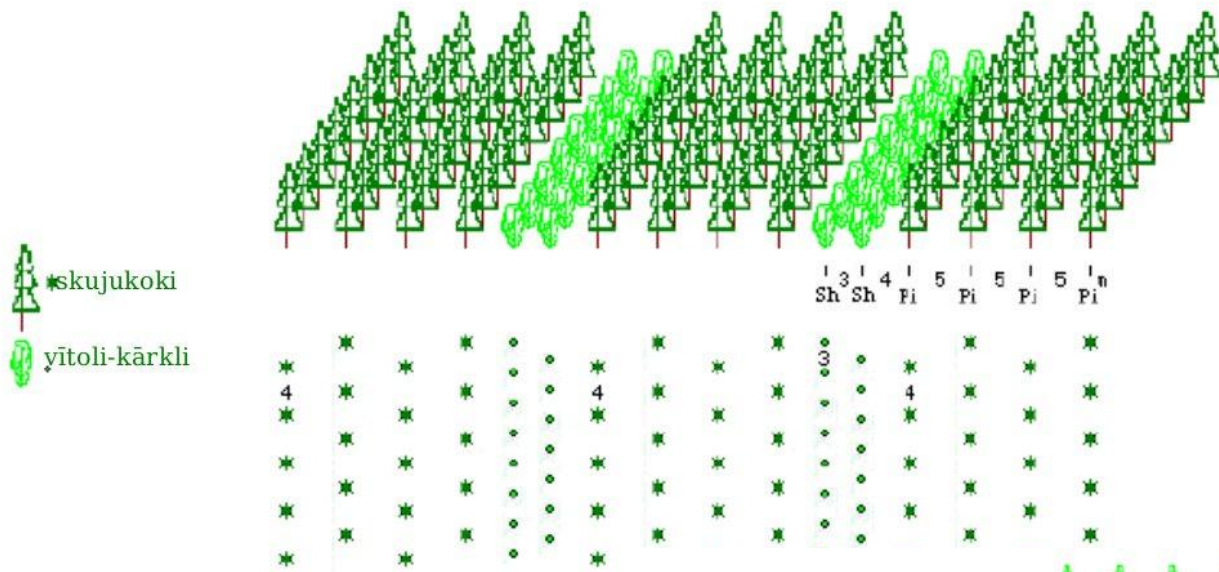

Co-funded by the Intelligent Energy Europe Programme of the European Union

Stādījumu ierīkošanas shēmas 7

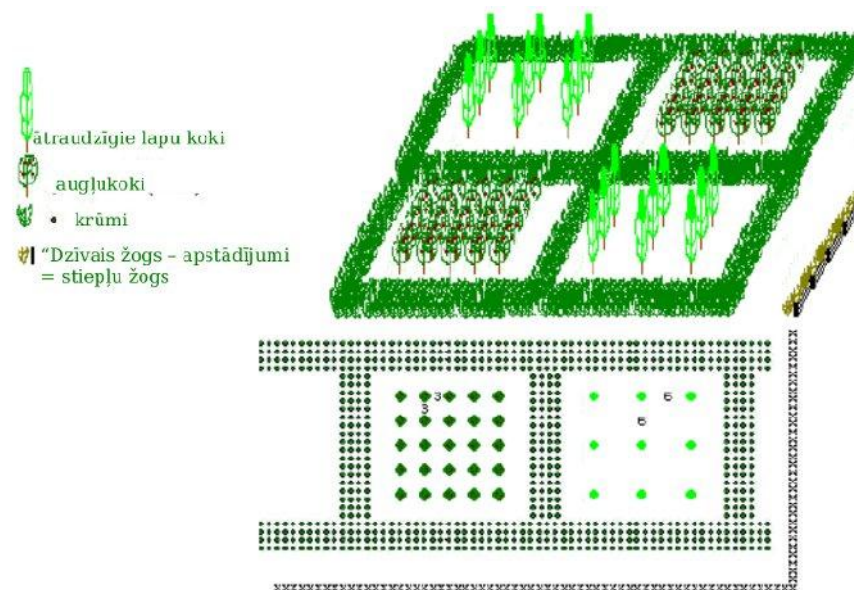
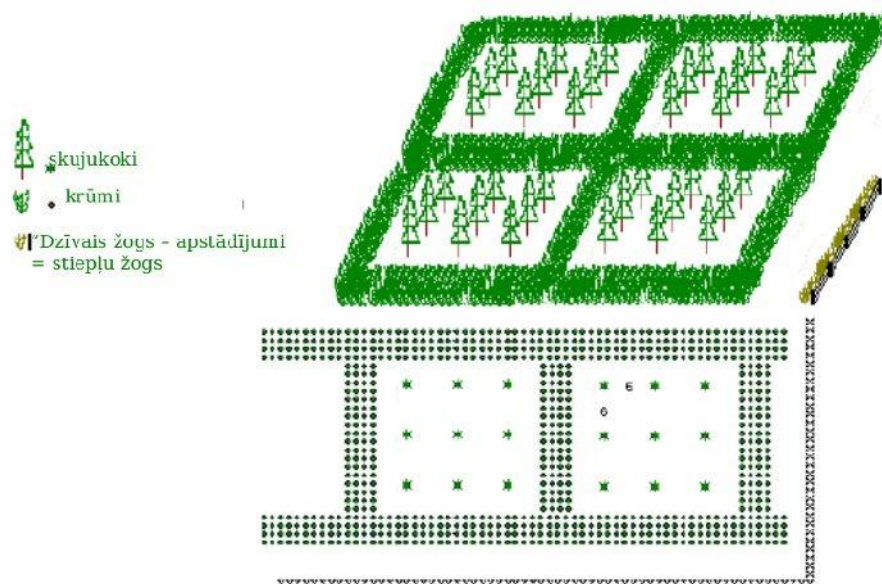
- Ierīkojot dažādu koku sugu stādījumus.

Stādījumu ierīkošanas shēmas 8

- Ierīkojot dažādu koku sugu stādījumus degradētās teritorijās.

- Apvienojot biomasas ieguvi ar augļkopību.

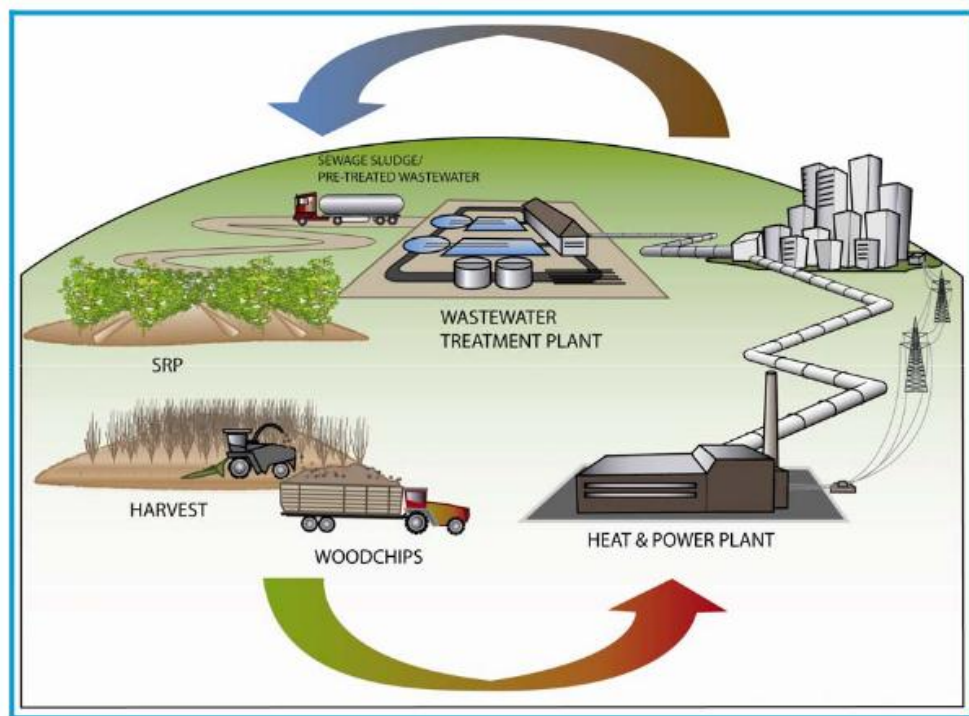

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Rūpniecisku kokaugu plantācija – racionāla pieeja ne tikai zemes, bet arī citu resursu izmantošanai

leguvumi:

- CO₂ neitrāls biokurināmais;
- produktivitātes kāpinājums;
- barības vielu atgriešana apritē izmantojot mēslojumu;
- sadzīves nelikvīdu utilizācija;
- platību rekultivācija;
- augšnes erozijas aizkavēšana;
- darba vietas.

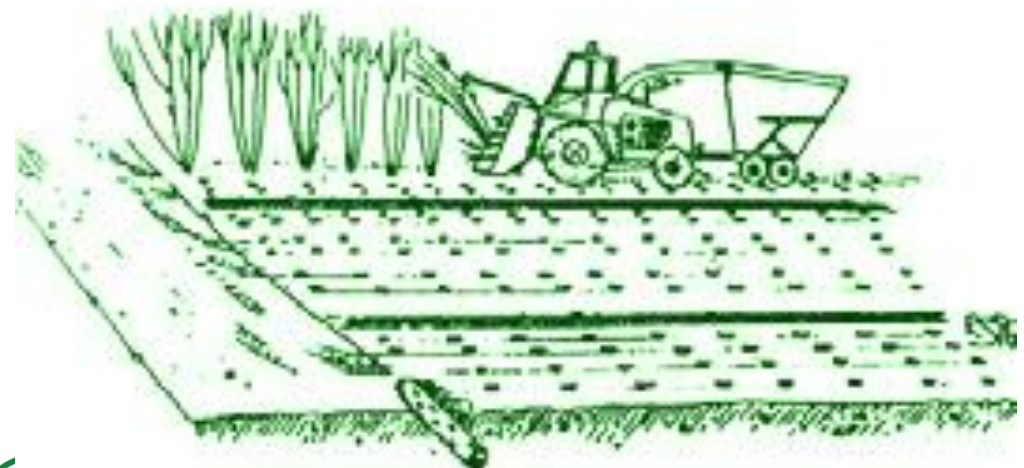
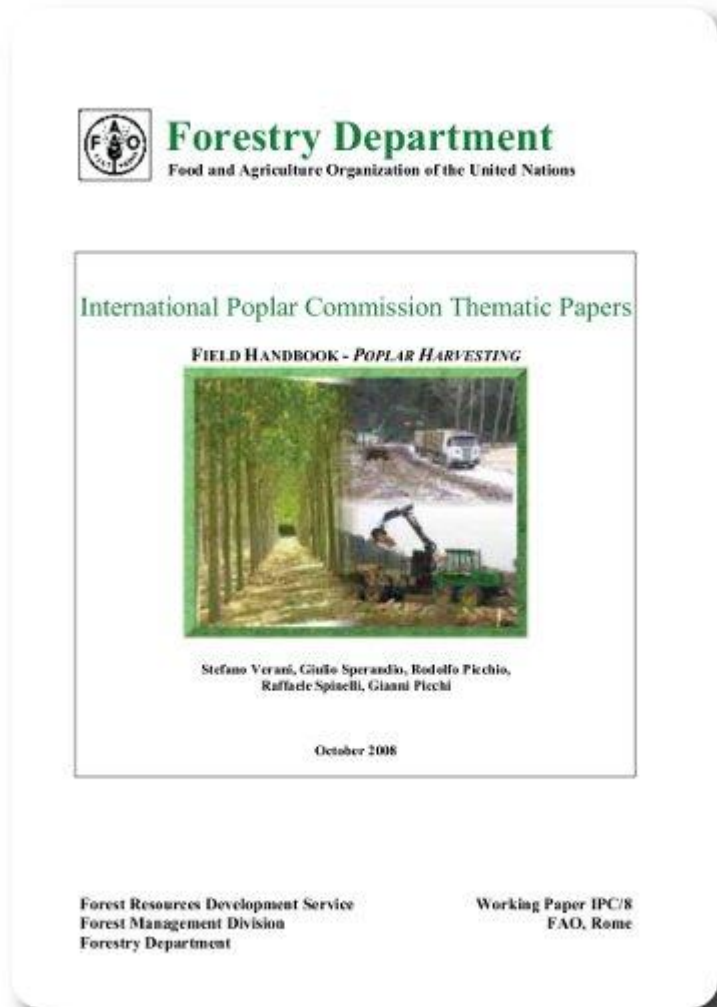

Co-funded by the Intelligent Energy Europe Programme of the European Union

Plantāciju dizains no produkcija novākšanas viedokļa

- Augsnes noturība un meliorācija

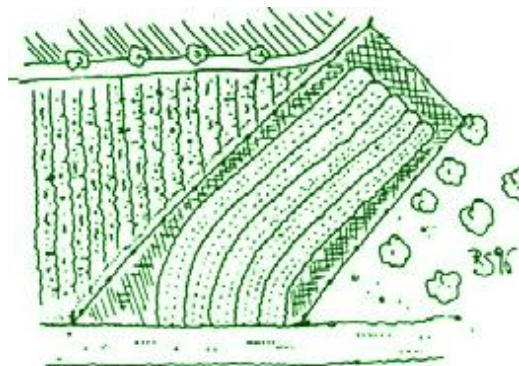
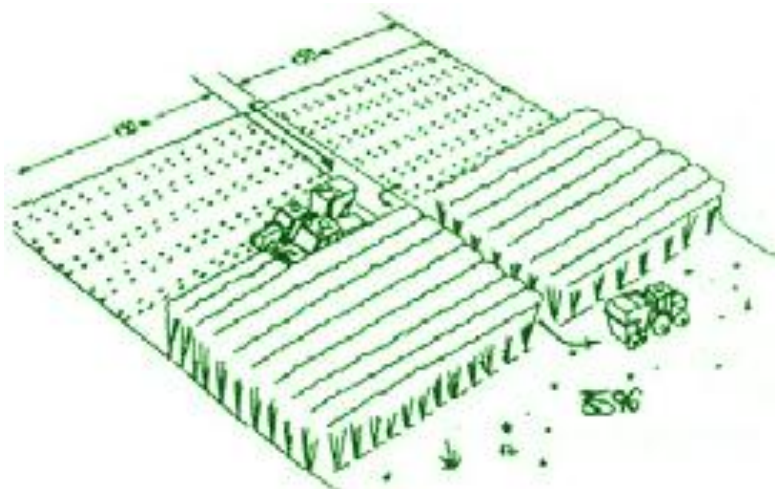
Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Plantāciju dizains no produkcija novākšanas viedokļa 2

- Reljefs

- Stādījumu izvietojums attiecībā pret esošajiem infrastruktūras objektiem

Pirmais, otrais gads - Skrīveri

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

www.srcplus.eu

Trešais gads - Skrīveri

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Ceturtajā gadā – pirmā sēņu raža!

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

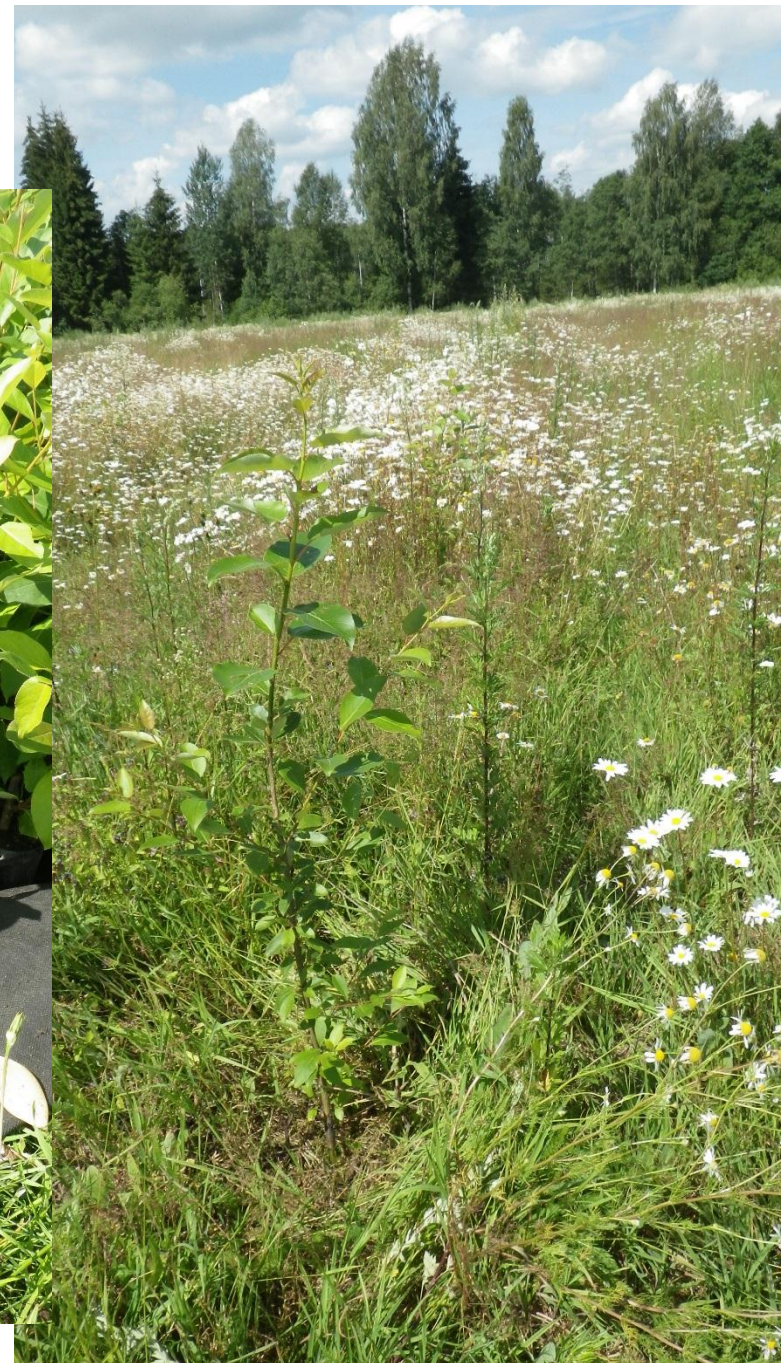
Demo objekts Skrīveros 5.gads

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

Papeles, apses - Latgalē

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

2013-10-31-trešais gads-kārkli- saknes

Co-funded by the Intelligent Energy Europe
Programme of the European Union

